

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

De annunciatione Marie. III. Sermo XXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

ab hac excellētia hibil foris impediret. nec
intus retardaret. **Vnde** **Bern.** **Rer.** do-
minus rectū fecit hominē ut omnia q̄eent
in hominē recto ordine erigerent se in deus.
Secundo accepit mētis innocentia. q̄r sine
omni peccato creati sum⁹. **Ad** imaginē d̄ppe
dei qui peccatū non habuit fact⁹ est homo
Ex cni⁹ p̄sona dicit p̄s. Ego autē in inno-
centia mea ingressus sum. redime me r̄mi
serere mei. **Tertio** homo sterit in mag⁹ dei
amicicia. Lū enim omnis dilectio et amici-
cia sup similitudine fundat. in terra illud Ec-
cli. viii. Omne animal diligit simile sibi. Non
ergo portur de⁹ nō diligere hominē quem
ad imaginē et similitudine suā creauerat.
Ab omnib⁹ his dignitatibus cecidit hō cum
gustauit veritati pōmū p̄uaricando manda-
tu⁹ dei. Et nos in eo cecidim⁹ vniuersi. Et
cecidim⁹ i triplice miseriā. Ab excellētia ce-
cidimus in ignorantiā. Ab innocentia ad
culpe miseriā. Ab amicicia dei in inimicici-
am. Ex quib⁹ trib⁹ nimis ab hominib⁹ fa-
cti sumus. Propter qd de hominē sic lapsi
dicīt in p̄s. Homo cū in honore esset non
intellexit. Ecce dignitas in q̄ sterit sequit⁹.
cōparat⁹ est iumentis insipientib⁹ r̄silis fact⁹
est illis. Ecce miseriā in quā incidit. ita etiā
q̄ insultato possunt dicere homini bestie ter-
re. Ecce adā q̄i vn⁹ ex nobis fact⁹ est. Hec
aut̄ tria sc̄z excellētia. innocentia et amicicia
recuperam⁹. ex dei et bovis in vnguis vero
vnione. Maxima enim dignitas bovis ē de-
um bre boiem et frēm nr̄m. **Vn⁹** ex hac ex-
cellētia aliquā p̄uenim⁹ ad infinite dignio-
rem excellētiam in celo. vbi limpidi⁹ et im-
mediatus q̄ adā deū et boiem contemplamur.
Vn⁹ cū dñs iohem cōmēdasset baptistā. d.
Inter natos mulierē nō surrexit. maior io-
hāne bap. subiūxit. Qui aut̄ ē munim⁹ in re-
gno celoz. maior ē illo. **Ex** b̄ ptz. q̄ minim⁹
in regno celoz digniori excellētia decozeſ
q̄ adā habuit. **Acer** em adā in magna ste-
tit excellētia. peccare tñ poterat qd i regno
celoz nullus pōt. **Sc̄do** innocentia recupe-
ram⁹ p̄ dñicā passionē. **Ips** em v̄tait **Isa.**
p̄cā nr̄a p̄tulit sup lignū. **Et** apls **Rom. vi**
Liberat⁹ a p̄cō serui deo habet⁹ fructū re-
strū in sc̄ificationē. finē vero vītā eternā.
Tertio recuperam⁹ amicicia p̄ sanguis ef-
fusionē. **Sic** em dicit apls. Lū em inimi-
ci essem⁹ recōciliati sum⁹ deo p̄ morez filij
ei⁹. **Sic** dicere possum⁹ q̄ recuperauimus.

excellētiā p̄ incarnationē sc̄do in-
nocētiā p̄ eius passionē. tertio amicicia per
ei⁹ resurrectōnē. ut tādē excellētiā paleam⁹
p̄uenire ad eternā glorificationē. **Deq**
tur q̄rtū p̄ncipale. **Si** tacueri⁹ sc̄ler. argu-
emur. **In** q̄ p̄dicator⁹ ad anūciādū necessi-
tas declarat. Qui ei scie et eloq̄ntia grās ad
anūciādū vbbū dei accipiūt a dño. ḡuissime
arguunt si ea vīz grām ad lucru aīaz non
posuerit. **Vn⁹** **Isa.** **Ue** mībi q̄ tacui. Lōsi
derauit em q̄ talentū ad p̄dicādū accepat.
et ideo doluit se tacuisse. p̄ter qd talib⁹ ne-
gligentib⁹ dicit **Lu. ix.** **Serue** nequā q̄re
nō dedisti pecunia mēā ad vīsurā. et ego re-
niens cū vīlura recepissem cā. **Hinc** **zaplā**
i. Cor. ix. **Ue** mībi si nō euāgelizauero. qm̄
dispensatio credita est mībi. igif zc.
De annunciatione **Darie. III.**

Sermo **XXIII.**

H **We** maria gra-
tia plena et **Lu. i.** In vībī appo-
sitis et alijs p̄de p̄dētī vīnge-
lice salutatiō vīgo maria et mult⁹ mirifice
cōmēdat. Primo cōmēdat a purissime vī-
te innocentia ibi. **Ane.** Sc̄do a fructū copi-
osissima sufficiētia ibi maria. Tertio a grā-
rū plenissima suēffluentia ibi. grā plena.
Quarto a dignissima dei pīctia ibi. dñs te-
cū. Quinto a star⁹ sui excellētissima reveren-
tia ibi. bñndicā tu. **Sexto** a fructū sui vītū
sima magnificētia ibi. z b. f. v. t. **Dec** ḡpō-
nia laudis p̄ ordinē p̄sequeſta. **A** **Prio**
dicim⁹ q̄ vīgo bñndicā cōmēdat et laudat p̄
h̄ qd est. **Aue** a purissimā vīte innocentia. **Dec**
salutario q̄ vīgini attribuit rāto glōsioꝝ est
q̄nto i ſceptra rātior īuenit. nulli enī vītū
poterat veracit̄ applicari. **Quis** enī ſine ve-
a mūdi exordio ē inuenit. **Aec** ifans cū⁹ est
vītū diei vita sup terrā. **Dicit** em **Aue** q̄i ſi
ne vī. i. ſine culpa. **Justo** ḡordine ſibi de-
bet aue. q̄ ſola hec vīgo fuit imunis ab oī
macula. **Et** ſola hec dictio et noua salutatio
vīc vīgini debuit refnari. **Eſt** aut̄ triple
vī et a quo fuit libera brā vīgo. i. ſe culpe or-
ginalis. ſe culpe venialis. ſe culpe morta-
lis. **De** primo vē dī **Hiere.** **v.** **Ue** mībi
mī mea. vt qd me genuiſti vīrū rīce. vīrum
discordie. Rītas em et discordias q̄b̄ caro
cōcupiſcit aduersus ſp̄m ab originali p̄cō
zrāxim⁹ q̄ in nobis rarissime p̄ficiuntur.
De ſc̄do vē dī. **Ue** nobis q̄ peccauimus.

¶ De Annunciatione Marie

Hoc enim de veniali congrue dici potest. qdā
cōmuni modo omes tali ve innoluti sum⁹.
De tertio ve dicit Dzee. vii. Ve eis qui re
cesserunt a me. Et iterū Dzee. ix. Ve cī
cū recesserab eis. Quod de mortalib⁹ pec
caris oportet irelli. Quia nec deus a no
bis nec nos a deo recedim⁹ nisi cū culpam
cōmittim⁹ mortalij peccator. De omnibus
his dicit Apocal. viii. Ve ve habitatis
in terra. Hec fuit vox angelī de homib⁹ et
pressa. vt p̄z ibidē. Pro lucidiori stellec
tū. Sicut p̄dictum tria sunt genera
peccator. scz originales. veniale et mortale.
Et sicut ex dei grā nullū bonū manet irre
munerat. sic ex dei iusticia nullū malū re
manet impuniti. ideo p̄dictis tribi triplex
ve dā vel debet triplex pena. Originali ei
peccato debet pena damni. nō sensus. Dec
ato vero veniali debet purgatoriis p̄ cui⁹
ignem anime purgen. Sed p̄cō mortalī de
betur infern⁹. nō vt ibi venientes purgētur
sed vt ibi eternātē crucient. Lū ergo bea
ta virgo nullū predictorū habuit. ideo ad
iudicabat ei angel⁹ q̄ merito esset ab omni
ve pueniente de p̄cō penit⁹ aliena. et digne
attulit ei in salutatiōis sue exordio. Ave.

¶ Ubi sciendū. Merito beata vgo nouo
salutatiōis genere debuit salutari q̄tuor
de cāis. s. p̄t veteris culpe transgressionē.
noue viginitatis adiunctionē. p̄ter nouā
conceptionē et nouā parturitionē. Prima
causa noue salutatiōis. i. Cur noua saluta
tionē debuit salutari fuit hec. qz culpa cue
in gratiā maledictio in beneficiū. totumqz
pondus mali in bonū fuit in maria muta
tū. Et in signū bū gratie nomine p̄uariante
tis mulier trāsuersum et trāsimutatū fuit.
Lū em̄ vocaretur p̄uariatrix euā. repara
trix debuit salutari ave. i. sine ve. qz illa in
tulit ve. illa abstulit omne ve. ¶ Scda cau
sa fuit noue virtutis scz p̄petue vginitatis
inuenit. Licet em̄ multe vginas essent an
te eam. Nulla tamē ante eā p̄manēde virgi
tatis p̄positū habuit. ¶ Bernard⁹. O be
ata virgo q̄s te docuit aut que pagina in
struxit ve vginitate dño sic placeres. P̄icūt
eius preconē q̄ vginitatis sue votū em̄
serat bac cū conditioe interposita. si diuīc
beneplacitū foret volūrati. p̄ter quod an
gelo salutanti respōdē humiliter. Quomō
fuerit istud. qm̄ virū nō cognosco. i. cognosce
repono. Ante em̄ cā nemo votū viginis/

tatis emiserat. Et ideo p̄ter hanc nouaz et
deo grā inuenitionē noua salutatione ab
angelo salutat. ¶ Tertia causa noue salu
tationis fuit nouaz inaudita cōceptio. Lō
cepit enim vgo nō ex virili semine sed my
stico spiramine. In quo nec primā similez
visa est nec habere sequente. Et p̄ter hān
gelus inquit virginī. dices. Spūssanc⁹ su
puerit in te. et v̄tus alissimi obumbrabit
tibi. scz cuius virtute vgo cōcipes et virgo
post cōceptū p̄manebis tē. ¶ Quarā cau
sa est nouis et inauditi et omni stupore et ad
miratione dign⁹ partus. Nō em̄ virgo pe
perit quālibet de plebe aut magnū princi
pem hu⁹ mūdi. sed deū verū mūdi huīus
creatore. De hac nouitatem ineffabili stu
po redicit Bernard⁹. Si adiicias alijs eius
excellētis cui⁹ mater est. Que lā poterit
lingua etiā si angelorū sit dignis extollere
laudib⁹ virginē matrē nō cuiuscūs sed dei
tē. Et his ergo q̄tuor nouitacib⁹ vgo glo
riosa nouo salutatiōis genere mērū salu
tarī. ¶ Bequē in themate. Maria.
In quo notaſ ſcđm p̄ncipale. scz quo com
mendat a virtutib⁹ copioſiſma ſufficientia.
Dō ex interpretatione eiusdē nomis eviden
tius declarat. Maria em̄ interpr̄t̄ mare.
Hunc autē mare ſex habet. p̄rietates q̄ ſp̄i
ritualiter intellege bene marie ſuenunt.
Scribit em̄ in libro de natura rerū q̄ ma
re est collectio omnū aquarū tam dulcū q̄ ſal
ſalarū caput et hospitium omnū fluminorum.
ſubſidiū in neceſſitatis. refugium in pericu
lis. iter agentiū cōpendiū. laborantū lu
cru. ¶ In maris p̄rietatib⁹ omnū ſtūrū
cumulus accipi⁹. Q̄ autē dicit dulcū et ſal
ſari. innuīt q̄ nō ſolum ſtūres dulciter af
ficiētis habuit. ſed etiā dure affligentes.
tideo. p̄ter compassionēz amaritudinis p
quā materno affectu omnū hominū milē
rijs cōpariebat dicit ſallari. Si em̄ paul⁹
multus inferior ea dicere potuit. Quis in
firmat̄ rego nō infirmor. qnto magis ma
ria ex vniuersitate oīm virtutū. ¶ Unde Ans
elmus exponēt illud. Eccl. I. Vla aurif
lidū ornatū oīm lapide p̄cioso dicit. Da
ria est vas aurī. p̄ter diuinitatē ſtūnentias
et ſtatus eminentiā. ſolidū. p̄ter oīm malo
rū rēſiſtentia. ornatū oīm lapide p̄cioso. p
ter omnū virtutiſ affluētia. ¶ Et pulchre
nob̄ exponit. Gen. I. vbi dicit. Cōgregētur
aque omes q̄ ſub celo ſunt in locū vnum.

f

Sequit. **L**oggregatioēs aut̄ aquaꝝ voca-
uit maria. Ac si in eisdē ꝑbis silent innuat.
vbi cūq; z in qūc loco rideris, ḡgregatio-
ne oīm aqrū. i. virtutū oīm collectione. ipa-
est mī nrā maria. **S**ed in p̄dicta mar̄ de-
scriptioē subiungit caput z hospitiū. **C**aput
p̄ aquaꝝ effuentia hospitiū p̄ aqrū reflue-
tiā. Que duo breuiter tangunt. **E**ccl. i. **T**id
mare vñ exū flumia. qntū ad caput iteruz
revertunt. s. quātū ad hospitiū. **S**ic beata
þgo est caput oīm grāz. a qua q̄cqd boni
cōseqm̄ nobis fuit. **H**inc Bern. **A**bil-
nos de b̄fe voluit qd p̄ man̄ marie n̄ trā-
sit. **F**ram oīm filij ire z indigni vt a deo
aliqd recipem̄. datū est ḡ marie q̄cqd salu-
tis q̄cqd gr̄e accipim̄. vt p̄ illā obtineam̄.
qm̄ nec sc̄pm̄ nobis dare voluit nisi p̄ eam.
Est etiā mare n̄ solū caput sed etiā hospi-
tiū. p̄ quod instruimur q̄ oīa flumia grārū
ab ipo deo accepta. q̄ grāz actione in ipam
refundere debem̄. vt ite p̄ vberi refluant.
Tertio mare est subsidiuz in necessitatib;. subuenit vniuersis. z qd singul̄ necessariū
est submisstrat stans in publico. clamās ad
nos oīns. **V**enite ad me o. q̄ sc̄m̄ me. z a ge-
neratiōib; meis adimplemuni. **B**ern. **M**a-
ria sun̄ pīetas agit vniuersis. z de plenitu-
dine ei⁹ accipiunt vniuersi. **L**aptiu⁹ redem-
ptione eger curatione. trist⁹ solariōnem.
petor venia. iust⁹ grāz. angel⁹ leticiā. filius
dei carnis substantia. deniq; tota trinitas
gloriā. **Q**uarto mare ē cōpendiū itinerati-
um. Longissima em̄ via sup̄ mare velocit̄
transit. **S**ic b̄tā virgo est cōpendiū n̄m q̄
in b̄ mari magno itineram̄ felicit z subito
trasire poterim̄. **N**ā p̄ ipam tales grās in-
breui t̄pis spacio obtinere possum⁹. q̄s ali-
as p̄ longissima t̄pis spacia vir z se vales-
mus. **H**inc Bern. Ad uocatā nrām p̄misit
p̄ misericōde q̄ tanq; iudic̄ m̄f̄ sup̄plicē z fide-
liter nr̄e salutis negocia p̄tractabit. nec pa-
ti repulsaꝝ possum⁹. vbi aū filium. m̄fem. z
m̄fem aū pīem cū filio habem⁹. **F**ili⁹ ante
pīem ondit vulnera. m̄f̄ ante filii pectusꝝ
vbera. nec pōd̄ esse repulsa vbi tot sunt cari-
tatis insignia. **S**equit. **T**erriū p̄nci-
pale. s. grā ple. in q̄ grāz agit plenissima su-
per effluētia. **N**ō exponens Bern. dīc. In
actib; aploꝝ legim⁹ Stephanū plenū gratia
z aplos repletos fuisse spūscō. **D**īc longe
dissilī a maria. **Q**uia nec ille plen⁹ do vt in
eo habitaret plenitudo deitatis sic in maria.

Nec illi cōceperāt de spūscō sicut maria. ḡ
marie nūciā ab angelo grā plena. **D**ecāt
plenitudo grāz in trib⁹ cognoscit. s. in mul-
titudine. magnitudine z latitudine grāz. **P**ri-
modico q̄ plenitudo gr̄e q̄ marie ab aq̄lo nū-
ciā p̄sistit in multitudine grāz. **H**abuit em̄
om̄es grās z oīa que rōnē gr̄e sortiūt. **L**e-
cli. **R**uin. **I**n me oīa grā vie z ritatis. **D**ic-
ro. **L**eter⁹ sc̄is p̄ partes. sed marie totū se
plenitudo gr̄e insidit. **S**ed grā plena dī-
p̄ter grāz magnitudine. Non em̄ exiles si-
ue paruas grās habuit. sed i maxima stu-
te habuit vniuersas. **H**inc Bern. **N**ō de-
cuit vñginez b̄fe cōmunes als p̄uas grās. q̄
summū z maximū gestabar in vtero. sed q̄c-
qd supremū q̄cqd maximū in gratiā cōpo-
terat hoc bēbat. **T**ertio grā plena dīc p̄
pter grāz latitudine. **T**antā em̄ sup̄lucra-
ta est grām vt ea in celū z in infernū exten-
deret z in terrā. **D**e quo Bern. super illud
opatus est salutē in medio terre. dīc. id ē.
in vtero h̄gnis q̄ bene mediū dīc. **A**d il-
lam em̄ sicut ad mediū respicūt. z qui i ce-
lo habiente z q̄ in inferno. z q̄ nos p̄cesse-
runt. z nos q̄ sum⁹ z q̄ nos sequunt. z. **M**u-
li q̄ sunt in celo vt restaurēt. q̄ sunt in infer-
no vt inde eripiant. q̄ nos p̄cesserūt. p̄ he-
fideles inuenianf. **E**t q̄ nos sequunt z nos
qui sum⁹. oīb; nobis se mediatrix exhibet
sua sugeffuenti z copiosa imēritate grārū.
Alia hic p̄termittunt.

De sancto Ambrosio.

Pseudo **B**ermo **XXIII.**

Contra oratione vñginate

Vorare. **M**arci. viii. In his vñ-
bis sapia dei p̄pis h̄uane p̄fec-
tionis summā inclusit. **E**t em̄. **V**idete vñ-
ginate z orate. **P**er vñbū em̄ videte a malis re-
uocamur. p̄ sc̄dm. s. vñgilate bona opamur.
p̄ tertiu. **O**rare ad plenā p̄fecctionē sc̄ifica-
mur. Qui aut̄ a mal p̄ purgatiōne renouat. z
bona opaſ z sc̄ificat. hic vir p̄fectus est. **E**t
q̄ egregi⁹ iste doctor b̄tūs Ambrosi⁹. **F**u-
tem istoz vñbor p̄fecere in se habuit. oī placu-
it ad glam ei⁹ de his facere fmonē. **A**

Dixi primo **pp̄sbū** videte a-
mal reuocamur. **V**idete em̄ idē est qd cogiscere sive intelli-
gere. **U**isato em̄ mō loquēti alicui⁹ fmon-
is dī. **V**ides b̄. i. intelligis. **N**ō etiā Ber.
asserit sic. d. **I**lle q̄ rider oīa bortatur nos.